

Gemeenteraad van Ridderkerk
p/a griffie

Uw brief van:	-	Ons kenmerk:	78563
Uw kenmerk:	-	Contact:	C. Kolf
Bijlage(n):	-	Doorkiesnummer:	0180-451286
		E-mailadres:	k.kolf@bar-organisatie.nl
		Datum:	22 juni 2021

Betreft: Raadsinformatiebrief meicirculaire gemeentefonds 2021

Geachte raadsleden,

In deze brief gaan we in op de mutaties uit de meicirculaire 2021 van het gemeentefonds en de financiële gevolgen die daaruit voortvloeien voor onze gemeente.

Wij zijn blij met de incidentele compensatie voor het lopende jaar, maar de onzekerheid voor de komende jaren blijft. De actualiteit is dat de koek groter moet! De VNG heeft inmiddels aangegeven anders niet mee te werken aan het nieuwe verdeelstelsel per 2023. De gesprekken tussen het Rijk en de VNG spitsen zich toe op twee onderwerpen: 1. Extra middelen jeugdzorg en 2. Vervallen van de opschalingskorting. Het ministerie van BZK verstuurt begin juli het nieuwe verdeelvoorstel naar de Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB) voor een eindadvies. De bestuurlijke bijeenkomst met de VNG en gemeenten is gepland op 8 juli a.s. Omdat het nieuwe kabinet besluiten neemt over de herijking is dit nu niet financieel vertaald in deze circulaire.

Recent is de belangrijke uitspraak van de arbitragecommissie bekend geworden (semi-bindend advies van de 'commissie van wijzen' onder voorzitterschap van staatsraad Van Zwol) over de structurele tekorten binnen de jeugdzorg. Op 2 juni jl. hebben het Rijk en de VNG hierover een aanvullende incidentele afspraak gemaakt over 2022. Deze is nog niet verwerkt en komt bovenop de eerdere incidentele toezeggingen m.b.t. jeugdzorg (van ca. 300 miljoen). Naast de eerdere extra incidentele compensatie voor 2021, die nu wel in deze circulaire is verwerkt, komt er later dus nog een incidentele compensatie over 2022 van per saldo € 1,3 miljard landelijk. Hoe dit verder uitwerkt voor Ridderkerk en hoe het nieuwe kabinet over de structurele oplossing inclusief te nemen maatregelen beslist zal naar verwachting op z'n vroegst pas bij de septembercirculaire duidelijk worden. Dat schept voorlopig nog grote financiële onzekerheid. Ook weten wij dan hoe de Provincie aankijkt tegen het structureel sluitend maken van onze (meerjaren)begroting in relatie tot het toezicht daarop. Wij hebben als gemeente Ridderkerk het initiatief genomen onze financiële toezichthouder (Provincie Zuid-Holland) te verzoeken de middels arbitrage in het vooruitzicht gestelde extra middelen voor jeugdzorg ook structureel als baat te mogen ramen.

Wat is op hoofdlijnen nu wel verwerkt

- **Extra voor jeugdhulp in 2021** - incidentele compensatie 2021 € 493 miljoen, voor Ridderkerk eenmalig € 1 miljoen voor 2021.
- **Voordelige afrekening BTW-compensatiefonds 2020** + € 96 miljoen, voor Ridderkerk eenmalig € 235.000.
- **Lagere accessen vanaf 2022** - neerwaartse bijstelling op basis van geldende normering-methodiek.
- **4e coronasteunpakket** - volgens de maartbrief van het Rijk. Voor Ridderkerk € 578.000 eenmalig.

Mutaties Gemeentefonds mei 2021

Gemeente:

Ridderkerk

Basis:

Meicirculaire 2021 - 31 mei 2021

Vergelijk:

Decembercirculaire -16 december 2020

Bedragen x € 1.000

	2021	2022	2023	2024	2025
A. Beginstand december 2020	69.940	69.513	69.984	70.615	70.615
B. Mutaties accres/ uitkeringsfactor en BCF					
1. Meerjarige accressen - negatieve bijstelling t.o.v. mei 2020	-9	531	-221	-758	-942
2. Afrekening BTW-compensatiefonds (BCF) 2020 - incidenteel positief	235	0	0	0	0
3. Hoeveelheidsverschillen diverse verdeelmaatstaven	501	614	605	605	576
Totaal B. Mutaties accressen, BCF en hoeveelheidsverschillen	727	1.145	384	-153	-366
C. Taakmutaties					
4a. Aanpak problematiek jeugdzorg: verdringing en lichte jeugdzorgproblematiek	525	0	0	0	0
4b. Aanpak problematiek jeugdzorg: POH Jeugd GGZ	23	0	0	0	0
4c. Aanpak problematiek jeugdzorg: wachttijden specialistische jeugdzorg	461	0	0	0	0
5a. Wet Open Overheid (structureel)	0	57	71	86	101
5b. Wet Open Overheid (incidenteel)	0	67	67	68	69
Totaal C. taakmutaties	1.009	124	138	154	170
D. Overige uitkeringen					
6. Maatschappelijke begeleiding statushouders (DU)	59	0	0	0	0
7. Voogdij/18+ (IU)	28	-147	-147	-147	-147
8. Overige kleine mutaties	54	76	67	61	58
Totaal D. Overigen uitkeringen	141	-71	-80	-86	-89
E. Corona steunpakket - maartbrief 2021 Rijk					
9. Extra begeleiding kwetsbare groepen (compensatie corona)	105	0	0	0	0
10. Bestrijden eenzaamheid ouderen (compensatie corona)	120	0	0	0	0
11. Afvalverwerking (compensatie corona)	73	0	0	0	0
12. Perspectief Jeugd en Jongeren (compensatie corona)	46	0	0	0	0
13. Jongerenwerk Jeugd (compensatie corona)	33	0	0	0	0
14. Mentale ondersteuning jeugd (compensatie corona)	27	0	0	0	0
15. Activiteiten en ontmoetingen jeugd (compensatie corona)	19	0	0	0	0
16. Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten (TONK) (compensatie coror	141	0	0	0	0
17. Heroriëntatie zelfstandigen (DU) (Corona)	14	0	0	0	0
Totaal E. Corona steunpakket (maartbrief 2021 Rijk)	578	0	0	0	0
F. Totaal mutatie mei 2021 t.o.v. dec 2020 B. t/m E. *	2.455	1.198	442	-85	-285
G. Eindstand mei 2021 A. + F. **	72.395	70.711	70.426	70.530	70.330

* Dit betreft uitsluitend de inkomstenraming (effect Gemeentefonds). Taakmutaties en/of ontwikkelingen/ extra lasten vanwege corona zullen (nog) effect op de begroting hebben. Eventuele bijraming van lasten zal afzonderlijk via tussenrapportages plaatsvinden.

** Dit is exclusief toekenning incidenteel extra budget Jeugdzorg 2022 van 1,3 miljard volgens afspraak Rijk-VNG op 2 juni 2021.

Financiële gevolgen

Hieronder volgen de mutaties van de meicirculaire met daaronder een puntsgewijze toelichting.

Toelichten op mutaties mei 2021

1. Meerjarige accressen - negatieve bijstelling t.o.v. mei 2020

Deze worden over de hele linie nadelig naar beneden bijgesteld, en wel als volgt: 2022: -/- € 126,5 miljoen, 2023: -/- € 127,4 miljoen, 2024: -/- € 111,3 miljoen en 2025: -/-€ 30,7 miljoen. Reden is dat in vergelijking met de meicirculaire van vorig jaar de prijzen en lonen minder hard stijgen volgens opgave CBS. Ook verwacht het Rijk lagere afdrachten aan de Europese Unie en lagere rentelasten vanaf 2023 als gevolg van lagere rentestanden.

De accressen voor 2020 en 2021 waren vanwege de coronacrisis tijdelijk 'stilgezet' en worden dus nu vanaf 2022 weer 'aangezet'. Dat zorgt nu weer voor nadelen. Zie verder kopje Overige informatie, het onderdeel 'Naar een stabielere normering-methodiek van het gemeentefonds' voor een nadere toelichting.

2. Afrekening BTW-compensatiefonds (BCF) 2020 - incidenteel positief

Over 2020 bedraagt de afrekening € 96 miljoen eenmalig positief dat in 2021 wordt verrekend. Voor Ridderkerk een eenmalig voordeel van € 235.000 in 2021.

3. Hoeveelheidsverschillen diverse verdeelmaatstaven

Naast de mutaties in de algemene uitkering vanuit het Rijk wordt een deel van de mutatie veroorzaakt door actualisatie van een honderdtal verdeelmaatstaven.

4a. t/m 4c. Extra middelen Jeugdzorg 2021

Het Rijk heeft voor 2021 € 493 miljoen toegezegd waarvan nu € 438 miljoen is verwerkt. Later volgt nog € 120 miljoen via (aparte) Specifieke uitkeringen. Voor de aanpak problematiek jeugdzorg wordt voor Ridderkerk nu in totaal € 1.009.000 incidenteel ontvangen in 2021. Dit betreft drie onderdelen, te weten: Verdringing en lichte jeugdzorgproblematiek, POH Jeugd GGZ en Wachttijden specialistische jeugdzorg. De toegezegde incidentele extra middelen voor 2022 zijn nog niet verwerkt in deze meicirculaire. Naast deze toezegging is er ook sprake van brede beheersmaatregelen die nog nadere uitwerking behoeven.

5a. en 5b. Wet Open Overheid (structureel en incidenteel t/m 2025)

Voor Ridderkerk is het structurele gedeelte oplopend naar € 101.000 in 2025. Voor het incidentele gedeelte oplopend naar € 69.000 in 2025. De aanspraak op extra lasten voor deze nieuwe taak zal plaatsvinden via voorstellen in de reguliere p&c-cyclus.

6. Maatschappelijke begeleiding statushouders (DU)

Conform artikel 18 van de Wet Inburgering voorziet het college van burgemeesters en wethouders in de maatschappelijke begeleiding van inburgeringsplichtige asielmigranten en hun gezinsleden. Gemeenten ontvangen hiervoor in 2021 rijksmiddelen via het gemeentefonds op basis van het aantal inburgeringsplichtigen per gemeente. Dit bedrag wordt achteraf via deze decentralisatie-uitkering uitbetaald. Jaarlijks in mei ontvangen gemeenten de bijdrage maatschappelijke begeleiding voor alle inburgeringsplichtige asielgerechtigden van het voorgaande jaar (met peildatum 11 februari). Het Ministerie van Justitie heeft op 2 november 2020 bekend gemaakt dat de totale landelijke huisvestingstaakstelling vergunninghouders voor 2021 uit zal komen op 27.000. Na een kleine bijstelling in het voorjaar betekent dit voor gemeente Ridderkerk in totaal 65 te huisvesten statushouders (exclusief

eventuele voor- of achterstanden). Dat is een ruime verdubbeling van de taakstelling in vergelijking met 2020. Het financieel effect van deze ontwikkeling is dat er voor de begroting 2021 extra incidentele middelen nodig zijn van € 100.542. Het voorstel is om dit budget in de begroting 2021 incidenteel op te hogen in de 2e tussenrapportage 2021. Deze kosten worden dan gedeeltelijk opgevangen met de te ontvangen middelen volgens deze meicirculaire 2021 van afgerond € 59.000.

Vanaf 2022 gaat de nieuwe inburgeringswet in en ontvangen gemeenten (niet geormerkte) rijksmiddelen via het gemeentefonds. De uitvoeringskosten landen in de BAR, maar de rijksmiddelen in de gemeenten. Gemeenten ontvangen budget ter dekking van de kosten voor inburgeringsvoorzieningen via een specifiek uitkering (via zgn. SPUK/SISA verantwoording dus niet via het gemeentefonds).

7. Voogdij/18+ (IU)

Voor Ridderkerk een voordelige afrekening (compensatie) in 2021 van € 28.000 en een nadelige afrekening van structureel € 147.000 vanaf 2022.

8. Overige kleine mutaties

Er is sprake van een aantal kleine mutaties (kleiner dan € 25.000). De meest relevante onderdelen zijn:

Rijksvaccinatieprogramma meningokokken en informed consent

Met ingang van 1 januari 2021 wordt de uitvoering van de vaccinatie tegen meningokokken (MenACWY) overgedragen aan de gemeenten. De daarmee gemoeide middelen worden toegevoegd aan de reeds eerder overgehevelde middelen voor de uitvoering van het rijksvaccinatieprogramma (RVP). Voor Ridderkerk gaat het in 2021 en 2022 om € 9.000 en in de jaren 2023, 2024 en 2025 om € 10.000.

Prenataal huisbezoek door jeugdgezondheidszorg

Vanaf 2022 zijn middelen aan de algemene uitkering toegevoegd voor de uitvoering van het wetsvoorstel 'Prenataal huisbezoek door de jeugdgezondheidszorg (PHB JGZ)'. Het gaat voor Ridderkerk om een bedrag van € 14.000 voor de jaren 2022 t/m 2024 en € 15.000 in 2025. Naar verwachting treedt het wetsvoorstel op 1 januari 2022 in werking. Met dit wetsvoorstel krijgen gemeenten de taak een prenataal huisbezoek aan te bieden aan zwangere vrouwen en/of hun gezinnen in een kwetsbare situatie in hun gemeente. De aanspraak op extra lasten voor deze nieuwe taken vindt plaats via de reguliere p&c-cyclus.

Versterking gemeentelijke antidiscriminatievoorziening

Voor Ridderkerk structureel oplopend naar € 19.000. Gemeenten hebben de plicht om deze wettelijke voorziening uit te voeren. De aanspraak op extra lasten voor deze taak vindt plaats via de reguliere p&c-cyclus.

Voorschoolse voorziening peuters (DU)

Voor Ridderkerk eenmalig voordeel van € 10.000 in 2021. Eventuele extra lasten worden via de reguliere p&c-cyclus afgewogen.

Armoedebestrijding kinderen (DU)

Voor Ridderkerk structureel voordeel van € 15.000 vanaf 2022.

9. Extra begeleiding kwetsbare groepen (compensatie 4^e steunpakket corona)

Deze eenmalige compensatie bedraagt voor Ridderkerk € 105.000 in 2021.

10. Bestrijden eenzaamheid ouderen (compensatie 4^e steunpakket corona)

Deze eenmalige compensatie bedraagt voor Ridderkerk € 120.000 in 2021.

11. Afvalverwerking (compensatie 4^e steunpakket corona)

Deze eenmalige compensatie bedraagt voor Ridderkerk € 73.000 in 2021.

12. Perspectief Jeugd en Jongeren (compensatie 4^e steunpakket corona)

Deze eenmalige compensatie bedraagt voor Ridderkerk € 46.000 in 2021.

13. Jongerenwerk Jeugd (compensatie 4e steunpakket corona)

Deze eenmalige compensatie bedraagt voor Ridderkerk € 33.000 in 2021.

14. Mentale ondersteuning jeugd (compensatie 4e steunpakket corona)

Deze eenmalige compensatie bedraagt voor Ridderkerk € 27.000 in 2021.

15. Activiteiten en ontmoetingen jeugd (compensatie 4e steunpakket corona)

Deze eenmalige compensatie bedraagt voor Ridderkerk € 19.000 in 2021.

16. Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten (TONK) (compensatie 4e steunpakket corona)

Vanaf maart 2021 is de regeling Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten (TONK) in werking getreden. Deze regeling biedt een tegemoetkoming voor noodzakelijke kosten voor huishoudens, die door de crisis te maken krijgen met terugval in inkomen en daardoor noodzakelijke kosten niet meer kunnen betalen. De regeling geldt voor het eerste half jaar van 2021. Voor deze periode had het Rijk in eerste instantie een totaal budget van € 130 miljoen beschikbaar gesteld. Inmiddels is dit verdubbeld tot € 260 miljoen en wordt het totaalbedrag in twee tranches vrijgegeven. In deze meicirculaire wordt de eerste tranche (€ 65 miljoen) verdeeld over gemeenten op basis van de verdeelsleutel minima. Voor de gemeente Ridderkerk komt dit voor de eerste tranche neer op een eenmalige compensatie van € 141.000 in 2021. In de tweede tranche wordt het resterende budget van € 195 miljoen over gemeenten verdeeld.

17. Heroriëntatie zelfstandigen (DU) (compensatie 4e steunpakket corona)

Deze eenmalige compensatie bedraagt voor Ridderkerk € 14.000 in 2021.

Overige informatie

Nog komende corona-compensaties

In deze circulaire wordt een vooraankondiging gedaan op nog komende corona-compensaties. Vertaling vindt in september- of decembercirculaire 2021 plaats. Het gaat om:

- Lokale cultuur en buurt- en clubhuizen, € 60 miljoen
- Regionale en lokale cultuur, € 51,5 miljoen. Betreft instandhouding infrastructuur alsmede inkomstenderving als gevolg van kwijtschelding huren.
- Afrekening inkomstenderving 2020, PM.
- Meerkosten WMO en Jeugdwet, waarschijnlijk € 141 miljoen.

Daarnaast kunnen er mogelijk nog Specifieke uitkeringen aangevraagd worden (zgn. SPUK's waarover specifiek verantwoording afgelegd moet worden via SiSa bij de jaarrekening). Deze zijn mogelijk niet op alle gemeenten van toepassing en/of afhankelijk van het aantal aanvragen of specifieke aanvraag door de gemeente.

Naar een stabielere normering-methodiek van het gemeentefonds

De ROB heeft 2 juni jl. een rapport uitgebracht dat pleit voor een **stabielere normering-methodiek** van het gemeentefonds b.v. voor de duur van een kabinetsperiode. Daarnaast worden aanvullende adviezen aan de fondsbeheerders gegeven om eerst de basis op orde te krijgen; denk b.v. aan structurele oplossing Jeugd, het herstellen van de bestuurlijk-financiële verhoudingen door splitsing gemeentefonds in: 'Basisfondsuitkering/ Klassiek deel' (met veel vrijheid voor gemeenten) en een 'Medebewindsfonds'. Ook wordt een apart fonds voor grote maatschappelijke investeringsopgaven bepleit dat door

verschillende overheden samen zou kunnen worden opgepakt voor b.v. energietransitie, woningopgave, klimaat en economische structuurversterking. Tot slot adviseert het ROB tot een onafhankelijke controleinstantie over te gaan, zoals de Auditdienst Rijk (ADR) of het Centraal Planbureau (CPB), die moet gaan controleren of de berekening van de accessen goed verloopt.

Uitstel nieuwe verdeelstelsel/ herijking naar 2023

De ingangsdatum is een jaar verschoven van 2022 naar 2023. Als reden noemt de minister van BZK de huidige financiële positie van de gemeenten waaronder de structurele tekorten bij de jeugdzorg. Daarover moet eerst duidelijkheid komen, en die komt pas bij de kabinetsformatie. Dan wordt er besloten of er structureel geld bijkomt voor de gemeenten. Daarmee legt de minister - conform de wens van de VNG - expliciet een koppeling tussen extra geld voor de gemeenten (de koek moet groter) en de herverdeling van het gemeentefonds (de koek wordt anders verdeeld). Het structureel gemeentelijk tekort op de jeugdzorg bedraagt € 1,7 miljard (onderzoeksrapport van AEF). Daarnaast liggen ook de grote milieuopgaven en het wel of niet afschaffen van de opschalingskorting op de onderhandelingstafel van een nieuw kabinet. Ook dat gaat gevolgen hebben op de uiteindelijke invoering van de herijking. Het standpunt van de VNG en onze gemeente is duidelijk: de koek moet groter, anders werken gemeenten niet mee aan het nieuwe verdeelstelsel per 2023. Het eindadvies van de ROB wordt in juli verwacht. Het zal tot nieuwe voorlopige verdeelresultaten leiden. Daarna begint consultatie van gemeenten via de VNG.

Verwerking financiële gevolgen

Hieronder schetsen wij een beeld van de voorlopig nieuwe prognose van de (meerjaren)begroting 2022-2025 (structureel saldo) na verwerking van deze meicirculaire. Het overzicht sluit aan op de prognose zoals in de Kadernota 2022 weergegeven is. De verdere uitwerking en gevolgen van deze circulaire inclusief eventuele aanvullende budgetten worden in de 2e tussenrapportage 2021 en de nieuwe (meerjaren)begroting 2022-2025 integraal meegenomen.

STRUCTUREEL SALDO volgens Kadernota 2022 in relatie tot financieel toezicht Provincie

Omschrijving	Begroting 2022 - 2025			
	2022	2023	2024	2025
Prognose KADERNOTA begroting 2022 - pagina 5 onderste tabel	-868.000	-806.700	-165.800	701.000
Effect meicirculaire 2021	1.198.000	442.000	-85.000	-285.000
Voorlopig nieuwe prognose begroting 2022 in afwachting van landelijke ontwikkelingen	330.000	-364.700	-250.800	416.000

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
het college van burgemeester en wethouders van Ridderkerk,

de secretaris

de burgemeester,

dhr. H.W.J. Klaucke

mw. A. Attema